

Міністерство освіти і науки України
 Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
 ім. С.З. Гжицького
 Факультет механіки, енергетики та інформаційних технологій
 Кафедра електротехнічних систем

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
 к.т.н., доцент

Віталій ЛЕВОНЮК

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНІ СИСТЕМИ»

ОП «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»
 спеціальність
 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

ВИКЛАДАЧ

Гошко Маркіян Орестович

Електронна пошта:

m121314@ukr.net

Телефон

+380981625272(Viber)

Доцент кафедри електротехнічних систем Львівського національного аграрного університету, кандидат технічних наук. Викладач з 30-річним досвідом, автор та співавтор понад 80 наукових статей, 40 навчально-методичних розробок. Сфера наукових інтересів: електроосвітлення, електротехнології.

Опис дисципліни

Галузь знань 14 «Електрична інженерія»

Спеціальність 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

Освітньо-професійна програма «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень

Кількість кредитів – 7

Рік підготовки (семестр) – 4 рік (VII, VIII семестри)

Компонента освітньої програми: обов'язкова

Мова викладання: українська

Анотація навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є електроенергетичні системи, їх проектування і надійна експлуатація.

Задачі вивчення дисципліни полягають в тому, щоб студент засвоїв загальні принципи побудови, функціонування та проектування електроенергетичних систем.

Теоретичний матеріал висвітлюється у лекційному курсі. Лабораторні заняття спрямовані на засвоєння теоретичних положень лекційного матеріалу і формування у студентів практичних навичок по даній дисципліні. Лабораторні заняття охоплюють основні теоретичні розділи дисципліни, вони забезпечені відповідними робочими місцями і навчально-методичною літературою

Метою навчальної дисципліни «Електроенергетичні системи» є формування у здобувачів вищої освіти знань про структуру, принципи побудови та функціонування електроенергетичних систем.

Завдання навчальної дисципліни передбачають:

- ❖ набуття знань про структуру, класифікацію та режими роботи електроенергетичних систем;
- ❖ засвоєння основ обчислень перехідних режимів в електроенергетичних системах
- ❖ вміння проводити аналіз статичної рівноваги в енергетичній системі;
- ❖ набуття умінь аналізувати баланси активної й реактивної потужності та регулювати напругу в електроенергетичних системах;
- ❖ вміння проводити аналіз динамічна рівновага в енергетичній системі

Пререквізити: для успішного опанування курсу «Електроенергетичні системи» необхідно володіти знаннями із курсів: «Фізика», «Математика», «Теоретичні основи електротехніки», «Основи електропостачання», «Відновлювані джерела енергії»,

Відповідно до освітньо-професійної програми «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» вивчення дисципліни забезпечує набуття здобувачами таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Індекс в матриці ОПП	Програмні компоненти
1	2
Інтегральна компетентність	❖ Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми під час професійної діяльності в галузі електроенергетики, електротехніки та електромеханіки або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів прикладної фізики та інженерних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	❖ Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу
Фахові (спеціальні) компетентності	❖ Здатність вирішувати комплексні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, пов'язані з проблемами виробництва, передачі та розподілення електричної енергії. ❖ Здатність розробляти проекти електроенергетичного, електротехнічного та електромеханічного устаткування із дотриманням вимог законодавства, стандартів і технічного завдання. ❖ Здатність оперативно вживати ефективні заходи в умовах надзвичайних (аварійних) ситуацій в електроенергетичних та електромеханічних системах.
Програмні результати навчання	❖ Здійснювати аналіз процесів в електроенергетичному, електротехнічному та електромеханічному обладнанні, відповідних комплексах і системах. ❖ Обирати і застосовувати придатні методи для аналізу і синтезу електромеханічних та електроенергетичних систем із заданими показниками. ❖ Уміти оцінювати енергоефективність та надійність роботи електроенергетичних, електротехнічних та електромеханічних систем.

Зміст навчальної дисципліни

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст
1	Тема 1. НАК Укренерго 1.1 Призначення та функції Укренерго. 1.2 Структура Укренерго.
2	Тема 2. Зміни навантаження турбін електростанцій 2.1 Причини зміни частоти в електроенергетичних системах та їх наслідки. 2.2 Динамічні властивості парових турбоагрегатів. Характеристики блоків з гідравлічними турбінами.
3	Тема 3. Регулювання збудження синхронних генераторів 3.1 Параметри, які визначають реакцію системи збудження при сильних збуреннях в роботі генераторів.
4	Тема 4. Електричні наслідки коливань роторів генераторів 4.1 Поняття еквівалентного реактивного опору генератора. 4.2 Характеристика потужності найпростішої схеми передачі потужності. 4.3 Механічні та електричні перехідні процеси в генераторах.

	<p>4.4 Синхронізуюча потужність в генераторі, приєднаному до шин електроенергетичної системи нескінченної потужності.</p> <p>4.5 Синхронізуюча потужність між генераторами різних електростанцій.</p> <p>4.6 Вільні коливання роторів генераторів.</p> <p>4.7 Причини виникнення вимушених коливань роторів синхронних генераторів.</p> <p>4.8 Поняття еквівалентного реактивного опору генератора.</p> <p>4.9 Вплив демпферних обмоток на коливання роторів генераторів.</p>
5	<p>Тема 5. Основи обчислень перехідних режимів в електроенергетичних системах</p> <p>5.1 Заступі схеми генераторів, трансформаторів і ліній.</p> <p>5.2 Приймачі електричної енергії та їх характеристики.</p> <p>5.3 Заміна систем з кількома генераторами на систему з одним генератором.</p> <p>5.4 Магістральні схеми з двома генераторами.</p> <p>5.5 Метод рівних площин для аналізу статичної стійкості системи передачі електричної енергії.</p>
6	<p>Тема 6. Аналіз статичної рівноваги в енергетичній системі</p> <p>6.1 Поняття про статичну рівновагу синхронних генераторів.</p> <p>6.2 Метод першого наближення Ляпунова для аналіз статичної рівноваги синхронних генераторів електропередачі.</p> <p>6.3 Статична рівновага генератора приєданого до електроенергетичної системи нескінченної потужності.</p> <p>6.3 Малі зміни навантаження синхронного генератора.</p> <p>6.4 Дослідження стійкості електропередачі методом малих відхилень.</p> <p>6.5 Статична рівновага системи електропередачі з одним генератором.</p> <p>6.6 Запас статичної рівноваги. Статична рівновага системи електропередачі з двома генераторами.</p>
7	<p>Тема 7. Динамічна рівновага в енергетичній системі</p> <p>7.1 Динамічне порушення рівноваги паралельної роботи генератора приєданого до електроенергетичної системи.</p> <p>7.2 Зміна реактивного опору в системі з одним генератором.</p> <p>7.3 Вплив короткого замикання на рівновагу в системі з одним генератором.</p> <p>7.4 Вплив короткого замикання на рівновагу в системі з двома генераторами.</p> <p>7.5 Методи забезпечення рівноваги паралельної роботи генераторів з електроенергетичною системою.</p>
8	<p>Тема 8. Особливості роботи сонячних батарей в системі електричної мережі.</p> <p>8.1 Типи сонячних батарей</p> <p>8.2 Під'єднання сонячних батарей до електромережі</p> <p>8.3 Робота сонячних батарей в системі електричної мережі.</p>

Методи навчання. Система контролю та оцінювання результатів навчання

Навчання з дисципліни «Електроенергетичні системи» здійснюється із застосуванням сучасних інтерактивних та практикоорієнтованих методів, які поєднують словесні (лекція, пояснення, дискусія), наочні (демонстрація, робота з мультимедійними матеріалами) та активні форми (групові проєкти, семінари-дискусії). Використання методів мозкового штурму, проблемно-орієнтованих і дослідницьких підходів сприяє розвитку критичного та креативного мислення, уміння працювати в команді й приймати ефективні управлінські рішення. Ефективність забезпечується залученням сучасних цифрових інструментів, програмних засобів для планування й контролю, а також роботи з професійною літературою та науковими публікаціями.

Успішність студента оцінюється шляхом проведення поточного та підсумкового контролю.

Максимальна кількість балів з дисципліни «Теоретичні основи електротехніки», яку може отримати студент протягом семестру за всі види роботи, становить 100, при цьому 50 балів за результатами поточного оцінювання, та 50 – за результатами екзаменаційного контролю.

Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою. В кінці семестру обчислюється середнє арифметичне значення (САЗ) усіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням його у 50-ти бальну шкалу за формулою: $ПК = 10 \cdot САЗ$

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
5 («відмінно»)	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко і всебічно розкриває зміст, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив 90% тестових завдань.
4 («добре»)	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст завдань, використовуючи обов'язкову літературу. При викладанні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються несуттєві неточності й незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3 («задовільно»)	У цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив близько половини тестових завдань.
2 («незадовільно»)	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Викладає матеріал фрагментарно та поверхово, без аргументації й обґрунтування, недостатньо розкриває зміст теоретичних і практичних завдань, допускає суттєві неточності. Правильно вирішив меншість тестових завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Базова

1. Хоменко І. В., Плахтій О. А., Нерубацький В. П., Стасюк І. В. Електроенергетика України. Структура, керування, інновації: монографія. Харків: НТУ «ХПІ», ТОВ «Планета-Прінт», 2020. 132 с.

2. Казанський С. В. Надійність електроенергетичних систем. Київ: КПІ, 2020. 67 с.

Допоміжна

3. Маліновський А. А., Хохулін Б. К. Основи електроенергетики та електропостачання: підручник. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2009. 436 с.

4. Мартиненко І.І. Проектування систем електрифікації та автоматизації АПК: навч. посіб. Київ : Видавництво Аграрна освіта, 2008. 330 с.

5 Шестеренко В. Є. Системи електроспоживання та електропостачання промислових підприємств. Вінниця: Нова книга, 2004. 656 с.

6. Василега П. О. Електропостачання: навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. 415 с.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – [книжковий фонд](#), періодика та фонди на [електронних носіях](#) бібліотеки ЛНУВМБ ім. С.З. Гжицького, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

2. Віртуальне навчальне середовище ЛНУВМБ ім. С.З. Гжицького – <https://moodle.lnup.edu.ua/course/view.php?id=9948>

3. Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет з переліком сайтів:

3.1. Електроенергетичні та електромеханічні системи

<https://vlp.com.ua/periodicals/bulletins/electrics>

3.2. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНІ СИСТЕМИ ТА МЕРЕЖІ
https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/agro/141/RP/ok_19_rp_elektroenergetychni_systemy_ta_merezhi_2022.pdf

3.3. Національний стандарт України (ДСТУ, ПУЕ, ПБЕЕС), електронна база нормативних документів URL: <https://online.budstandart.com> .

3.4. Міненерго України, офіційний сайт Міністерства енергетики URL: <https://www.mev.gov.ua> .

4. Бібліотеки: Львівського ЛНУВМБ ім. С.З. Гжицького м. Дубляни, НУ «Львівська політехніка», Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника, м. Львів.